

2011. február 21. hétfő
Apostolok Cselekedetei 18,1–17

Szabó Csaba

Pál Korinthusban

^{18,1}Ezek után Pál eltávozott Athénből, és Korinthusba ment. ^{18,2}Ott találkozott egy Akvila nevű pontuszi származású zsidóval, aki nemrég jött Itáliából, feleségével, Priscillával, mivel Klaudiusz elrendelte, hogy minden zsidó távozzék Rómából. Pál csatlakozott hozzájuk, ^{18,3}és mivel ugyanaz volt a mestersége, náluk lakott, együtt is dolgozott velük; ők ugyanis sátrorkészítő mesterek voltak. ^{18,4}Szombatonként azonban a zsinagógában vitázott, és igyekezett meggyőzni zsidókat és görögöket. ^{18,5}Amikor pedig Szilász és Timóteus megérkezett Macedóniából, Pál teljesen az ige hirdetésének szentelte magát, és biznyságot tett a zsidók előtt, hogy Jézus a Krisztus. ^{18,6}Amikor azonban ellene szegültek és szidalmazták, lerázta ruhájáról a port, és ezt mondta nekik: "Véretek a ti fejetekre szálljon: Én tiszta vagyok! Mostantól fogva a pogányokhoz megyek." ^{18,7}Ekkor eltávozott onnan, és egy Titusz Jusztusz nevű istenfélő ember házába költözött, akinek a háza szomszédos volt a zsinagógával. ^{18,8}Kriszpusz, a zsinagógai előljáró pedig hitt az Úrban egész háza népével együtt; és a korinthusiak közül, akik hallgatták őt, szintén sokan hittek és megkeresztelkedtek. ^{18,9}Az Úr egy éjjel látomásban ezt mondta Pálnak: "Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass: ^{18,10}mert én veled vagyok, és senki sem fog rád támadni és ártani neked, mert nekem sok népem van ebben a városban." ^{18,11}Erre ott maradt egy évig és hat hónapig, és tanította közöttük az Isten igéjét. ^{18,12}Amikor pedig Gallió volt Akhája helytartója, a zsidók egy akarattal Pálra támadtak, a törvényszék elé vitték, ^{18,13}és így szóltak: "Ez az ember arra csábítja az embereket, hogy törvényellenes módra tiszteljék az Istent." ^{18,14}Amikor azonban Pál szólásra akarta nyitni a száját, Gallió ezt mondta a zsidóknak: "Ha valami törvényteleniségről vagy súlyos büntetről volna szó, ti zsidók, a törvény értelmében meghallgatnálak benneteket. ^{18,15}Ha viszont rátok tartozó ügyekről, nevekről és a ti törvényetekről van közöttetek vita, azt intézzétek el magatok, mert én ilyenekben nem kívánok bíró lenni." ^{18,16}Aztán kiutasította őket a törvényszék elől. ^{18,17}Ekkor valamennyien megragadták Szószthenészt, a zsinagógai előljárót, és ütlegették a törvényszék előtt; de Gallió mit sem törődött ezzel.

Amit a textusról tudni kell:

- **exegetikai megjegyzések**
- **teológiai összefüggések feltárása**

Pál apostol második térítő útja során Athénből érkezik Korinthusba, minden valószínűség szerint Kr.u. 50 őszén, és itt tevékenykedik 52 tavaszáig. Ennek az időszaknak a tömör leírása perikópánk, négy „felvonásban” rögzítve az eseményeket (1–4; 5–8; 9–11; 12–17). A „filozófia fővárosában” nem talált meghallgatásra az apostol, a szedett-vedett kikötő- és kereskedővárosban, amelyet Julius Caesar csak Kr.e. 44-ben alapított újra, jó földre talál az evangélium magvetése. A korinthusi

gyülekezetről két forrásból vannak bőséges ismereteink: az itteni beszámolóból, amely a páli igehirdetés kedvező fogadtatására, és Pál leveleiből, amelyek a város adottságaiból származó veszélyekre és kísértésekre helyezik a hangsúlyt.

1–4. vers

Suetonius római történetíró beszámolója szerint Claudius császár 49–50-ben kitiltotta a zsidókat Rómából, egy bizonyos „Chrestos” okozta zavargások miatt, amely nevet a „Christus” félreírásának tartanak. Ennek következtében kerülhetett Korinthusba Akvila és Priscilla, akik már ekkor minden valószínűség szerint keresztyének voltak. A *σκηνοποιος* kifejezés mindenfajta bőrrel kapcsolatos mesterséget jelenthet (a sátrakat ugyanis általában bőrből készítették). A rabbik számára kötelező volt valamilyen kézműves mesterség elsajátítása.

5–8. vers

Szilász és Timóteus a feltételezések szerint anyagi eszközöket is hozott magával (a macedóniaiak adományait?), ez lehetővé tette Pál számára, hogy teljesen a missziói munkának szentelhesse magát. Először – mint mindig – a zsidók között kezdte az evangéliumot hirdetni, s csak ha ezzel kudarcot vallott, fordult a pogányok felé. Jelképes cselekedettel hátrítja el magáról a felelősséget. Hogy nem a sarujáról, hanem a ruhájáról veri le a port (vö. Mt 10,14–15), az azzal függhet össze, hogy a várost nem hagyta el, hanem továbbra is ott maradt. A 12–17 eseményei már itt előrevetítik árnyékukat, a zsidók ugyanis provokációnak éreztették, hogy Pál a zsinagóga közvetlen szomszédságában folytatja tevékenységét, és így tekintették a tekintélyes emberek megtérését is. Ugyanakkor ezek a fejlemények tanúsítják, hogy a keresztyén gyülekezet saját lábára állt, és a zsinagógától függetlenül is életképes.

9–11. vers

A zsinagógától függetlenedhetik a gyülekezet, az Ószövetségtől azonban nem! Isten, mint oly sok más esetben, álomban ad eligazítást szolgájának. Az itt elhangzó bátorítás és buzdítás minden mondatának hangsúlyosan ószövetségi előzményei vannak (Ézs 41,10; 43,5; Jer 1,8; ill. 5Móz 31,6; Józ 1,9). Pál megerősödik küldetésében és megbízásában, amelyet közvetlenül a megdicsőült Krisztustól kapott a Lélek által (vö. 1Kor 2,2kk; 9,1k).

12–17. vers

A prokonzuli tisztséget egy-egy esztendőre kapta meg a római szenátus valamely előkelő tagja. Gallio helytartó Korinthusban 51–52-ben töltötte be ezt a tisztséget. Itteni magatartását egyfelől a római előkelők más (keleti) népekkel, a zsidókkal szemben különösen is tapasztalható megvetése és gyűlölete, másfelől egyenes jelleme és műveltsége határozta meg (Seneca testvére volt). Nem téveszti meg a Pált vádolók fondorlata, vagyis, hogy közvetve azt akarják rábizonyítani, hogy az állam ellensége, mert zavargásokat szít. Belső, „zsinagógai” ügynek minősíti a dolgot, és elhárítja magától. Ez egyúttal azt is mutatja, hogy a keresztyénség még religio licita-nak számított, vagyis a rómaiak szemében még nem vált külön a zsidóságtól. Szószthenészt vagy a zsidók verték meg, mert nem képviselte hatékonyan ügyüket, vagy a pogányok, hogy Gallio magatartásán felbuzdulva kitöltsék bosszújukat. A kérdés eldöntetlen. A lényeg, hogy a gyülekezet még gyenge ugyan, de a Krisztus ügyét nem lehet elhallgattatni.

„...Én veled vagyok ... mert nekem sok népem van ebben a városban.”
(ApCsel 18,10)

Pál apostol missziói útja során Athénban, a filozófia, az emberi bölcsesség „fővárosában” elmondta a világtörténelem egyik legkiválóbb szónoklatát, a retorika mintapéldányát, a fogadtatás azonban több mint hűvös és közömbös (ApCsel 17,22–34). Megy tovább Korinthusba, ebbe a nagyon vegyes lakosságú és laza erkölcsű, zűrzavaros vallási összevisszaság-

ban élő városba, ahol voltaképpen nem sok eredményre számíthat. Mégis: itt fogékony talajra hullik az ige magvetése. Mintha – mutatis mutandis – a királyi lakoma példázata válna valóra (Mt 22,1–14 és par).

1. Nem tudjuk, Pálnak volt-e eredetileg szándékában a városban maradni, amikor azonban látja, hogy van értelme, akkor marad. Alkalmazkodik a körülményekhez, és ez jellemző egész magatartására. Hitében, a hirdetett evangéliumhoz ragaszkodásban nem hajlandó a legkisebb engedelményekre sem – ilyenek ismerjük leveleiből – de ha a külső dolgokban kell módosítania tervein, tevékenységi formáin, erre minden további nélkül hajlandó az ügy érdekében. Él a kínálózó lehetőséggel elfogadja Akvila és Priscilla vendégszeretetét, ha kell, vállalja a nehéz fizikai munkát is, amikor azonban módjában áll, elhagyja ezt, és el is költözik, mert így határozottabban tudja feladatát teljesíteni.

Mennyire ragaszkodunk mi, mai keresztyének az evangélium *tartalmához*? Szilárd és körülhatárolt-e hitünk? És nem ragaszkodunk-e ugyanakkor olykor elavult, üressé vált *formákhoz*?

2. Az efezusi gyülekezetet általában úgy szoktuk emlegetni, mint amelyet „Pál alapított”. Az ilyen minősítést maga Pál hárítja el az 1Kor 3,1–9-ben. És ezt tanúsítják a tények is. A rugókat Isten mozgatja, aki már előkészítette az eseményeket: Korinthusba küldte „előőrsnek” Akvilát és Priscillát, s ők már egy keresztyén gyülekezet sejtjét alkották. Hozzájuk csatlakozik Pál harmadikként (Jézus ígérete: „ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük” (Mt 18,20)). Nem a mennyiség az elsődleges – bár éppen Pál itteni tevékenysége a legjobb példa rá, hogy ez sem közömbös – hanem a minőség. Külön csoda – nincs benne semmi irracionális, mégis csoda, mert Isten rendezte így, hogy e házaspár foglalkozása azonos Pál mesterségével, hogy még könnyebb legyen a beilleszkedés.

Figyeljünk oda a csodákra, a látszólag „véletlen egybeesésekre”, az Isten által előkészített alkalmakra. És találjuk meg a helyes arányt minőség és mennyiség között a gyülekezet életében és magánéletünk dolgiban.

3. A korinthusi keresztyén gyülekezet külsőképpen is megerősödik, és saját lábára áll. Élete biztató módon alakul, ez azonban nem azt jelenti, hogy léte mentessé válna minden külső vagy belső zavaró körülmény fenyegetésétől. Az itteni beszámolóból értesülünk a külső veszélyekről, Pál két leveléből pedig a belső kísértésekről. Mindkét tényező azzal a veszéllyel fenyegethetne, hogy elszakadjanak az „előzményektől”. Az Apostol álmában kap biztatást és megerősítést munkája folytatásához – álmát nyilván megosztja környezetével, hiszen mi is tudunk róla, s ez egyúttal arra is int, hogy az Ószövetség nélkül nincs keresztyén-ség! Manapság vannak erőik, amelyek el akarnak téríteni a Biblia egészének elfogadásától, illetve amelyek alapjaiban akarják megváltoztatni az üzenetet. Álljunk ellen ezeknek az erőeknek!

Az ellenerők aktívak – velük szemben a mi erőnk kevés, Isten erejével azonban nem képesek megbirkózni. Az Ő kezében a pogány császár és helytartó is eszközzé válik. A mi dolgunk, hogy hitünkben és remény-ségünkben szilárdak maradjunk, tegyük a dolgunkat, és hagyjuk Istenre a vetés beérlelését.